

A Polgár

A DEMOKRATA-LIBERÁLIS POLGÁRSÁG LAPJA

Előfizetési ára: egy évre 180.000 K. Egyes szám ára: 4000 K
Jugoszláviában 5 dinár, Ausztriában 5000 osztrák korona
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON

FŐMUNKATÁRS:
VÁZSONYI VILMOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST VIII, FŐHERCEG SÁNDOR UCCA 19
TELEFON: JÓZSEF 12-76

Vázsonyi visszajött

Akik a fővárosi választások előtt arról álmodoztak: hogyan fog visszatérni Vázsonyi a város házára, azoknak a szerdai közgyűlés megadhatta a feleletet.

A városháza előtt várakozó autók egyike sem volt az övé. Nem terített magára vezéri palástot, sem látható, sem azt a szellemi palástot, mely a megjelölés fenségében, a győzelem külső érzetében nyilvánul meg. Egyszerű sötétzürke nyáriruha volt rajta. Nem rendezett műelkesztés, nem váratott magára feszült izgalommal, nem rendeztetett ünnepléyes fogadtatást. Nem „érkezett” meg a közgyűlésre, csak eljött. Egyszerre benn volt a tereben, mint a többi bizottsági tag, leült a helyére és beszélgetett a szomszédaival. Úgy jött, mint aki házaérkezik, mint aki távol sem volt, mint aki otthonosan érzi magát a közgyűlési tereben s akinek munkát és nem szereplést, nem „vezérséget” jelent ez a hely.

Akik „bevonulást” vártak, azok csalódtak, akik féltek tőle, azok a szerdai közgyűlésen megérezhették, hogy Vázsonyi az egyszerű, becsületes munka hétköznapi köntösében jelent meg a városházán, melynek szerény — és bizonyára lesgorzalmasabb — tagja akar lenni... Pedig jöhetett volna vezéri pózban is. Mikor közönséges emberek, történelmi nagyságok szerepeiben tetszelegnek maguknak, mikor apró pártérdekeket történelmi fordulatnak szeretnek hazudni, lehetetlen észre nem venni, hogy a szürke hétköznapi és a szenzációktól is elfáult mindennapiság közepett.

Vázsonyi Vilmos újra — történelmet csinált.

Egy finomtollú magyar író, elmúlt napok legvégjének és hangulatának szubtilis és ihletett megszólalója, Krúdy Gyula, nemrég megpróbálta visszavarázsolni azoknak a napoknak a hangulatát, melyekben a Terézvárosi közigazgatási mandátumot adott Vázsonyinak és a főnök megérzésű író észrevette, hogy ez nem volt „egy választás Magyarországon”, nem egy mandátum sorsa dőlt el, nem egy kerületnek a politikai képviselőite intéződött el, hanem olyan valami történt, ami a lelkekben élő titkos vágyaknak a beteljesülése és a lelkekben elnyomott kívánságok teljesülésének kiindulópontja volt. Krúdy Gyula ezt úgy fejezte ki, hogy a választás másnapján a budapesti közigazgatási bizottságban ült le a vendéglőt asztal fehér terítők mellé és hangosabban keocgattatta meg a nikkelpénzzel a sörösüvegét...

Tizenegyes évvel ezelőtt egy kitűnő magyar publicista, nem az írói hangulat nyelvén, hanem a történelmet felmérő publicisztika itéletével flymódon fogalmazta meg Vázsonyi első megválasztását: „A történelem nem jár diszmagyarban. Az pedig, hogy kis boltosok, zöld kocsmyarok, pénzletlen ügyvédek, gyalogjáró orvosok, sorhajás újságírók, kézilparosok, s mind, a mi elnyomottsága, lenézettsége, külvárosba szorítottasága csak van ennek a magyar uraknak és bécsi bankárokat szolgáló s fedél alatt tartó szép nagy Budapestnek: hogy ez a szervezett félrelököttség a választásnál egyszerre csak nem volt puskapor számára való falnivaló, hanem maga volt a puskapor, s félrobbantotta a városban s az országban uralkodott hatalmi gyűjtőjét: ez olyan új dolog volt és olyan új idők jelentkezése, hogy bizony történelem csak úgy, mint ahogy történelem volt Lueger is”. Ez a publicista még Lueger, Bécs felszabadítása fölé is helyezte Vázsonyit, mert

amit Lueger a császárváros salakjával, az antiszemitizmus demagóg módszerével ért el, azt Vázsonyi a „szemétdombon heverő arannyal és gyémánttal”, a városi kismérbérel teremtette meg. A jószemű publicista szerint Vázsonyi történelmi műve abban áll, hogy

városi politikát kezdett egy városban, amely abban az időben csak külsőségeiben volt még város és polgári politikát kezdett olyankor, amikor polgárságról alig lehetett beszélni.

Vázsonyi fellépése idején a polgárban lenéztek mindenkit, aki nem volt tókes, az intellektuelek között nem volt becsülete annak, akiből hiányzott a hivatalosság fényjelzése. Nem a városhoz és nem a polgársághoz szabta a politikáját Vázsonyi, hanem a városi és polgári politika által várost és polgárságot teremtett Budapesten.

A történelem ma sem jár diszmagyarban és ma is külön kell észrevenni, hogy amit Vázsonyi a fővárosi választások alkalmával Budapesten végzett, az újra csak történelem volt. Másfajta, mint huszonöt évvel ezelőtt, de egészen folytatása és logikai következtetése amannak. A fejlődést és a különbséget talán a két választás eltérése világítatná meg legjobban. Az 1901. évi képviselőválasztás az ösztönöszerű felszabadulás érzésének lelkes és lázas mámorában folyt le.

Az idei májusi községi választás néma, csendes, méltóságigteljes megnyilatkozás: a titkos szavazás hangtalan üléte volt.

Vázsonyi első megválasztása a perifériák tömeges mozgatta meg, az Angyalföldről zenés és zászlós bandériumok vonultak az urnák elé.

Az idei választás süllypontja már a Várna, a Tabánra, a Belvárosra és a Józsefvárosnak olyan részeire esett, amelyeknek demokratikus politikája és öntudatos polgársága már a harminc esztendő Vázsonyi-politikájának az eredménye.

Ha huszonöt évvel ezelőtt még nem volt város, hanem azt egy öntudatos politikával kellene teremteni, és ha a negyedszázad előtti Budapest az ország adóterhének csak egyötöd részét viselte, akkor a világháború és a szerencsétlen trianoni béke után az azóta

megháromszorozódott Budapest városi jelentősége, az ország területéhez és teherviseléséhez való aránya is hatalmas megnövekedett.

S ha huszonöt évvel ezelőtt Budapestből csak városi és polgári politikájával kellett meg várost formálni, akkor

ma Budapesttel és Budapest politikájával az országos politikát is irányítani kell és a Budapestről kiinduló demokratikus politikával kell elérni azt, hogy az ország vidéki városában és községeiben is demokratikusan öntudozó, a demokrácia levegőjében kifejlődő és megerősödő polgársága fejlődjön ki.

Vázsonyi alighanem megindította ezt a történelmi lépést is, de minden esetre elérte Budapesten azt, hogy a polgárság, melyet ő szervezett meg és a munkásság, mely külön politikai utakon járt, részemléjen arra, hogy a szabadságnak, a jognak, az alkotmánynak és a gazdasági fejlődésnek vannak olyan egyetemes és nagy kérdései is, melyeket nem lehet külön pártpolitika keretében szorítani, s amelyeket csak egységes akaratral és egységes erővel lehet kiküzdéni.

A történelem nem jár diszmagyarban és a történelmi hős nem jár ketarusokon. Vázsonyi Vilmos a polgári politika első apostola és azóta vezére, talán abban jár legközelebb a történelem hőseihez, hogy nem változott az időkkel, hanem az időkét próbálta magához alakítani. Mindig egyenesen járt és mindig ugyanazon az úton, és az utolsó évek nagy fordulatában éppen azért történetet meg vele, hogy egyszer, jobboldali reakcionáriusnak, más-kor baloldali forradalmárnak vádolták, s hogy célpontja lett a kommunistáknak épúgy, mint a jobboldali forradalmároknak. Vázsonyi Vilmos ugyanaz maradt, akiről egészen fiatal honaty korában egy fiatal nagyváradi újságíró írt oragadott cikket, aki a tudatlank parlamentjében az ő tudását magasztalta és az ő magukat képviselő követek között benne látta a még igazi képviseletjét. A fiatal nagyváradi újságíró, Ady Endre, azóta a halhatatlanok közé emelkedett. Vázsonyi pedig megmaradt a nép képviselőjének, megmaradt akkor is, mikor a királyi kegy a miniszteri székre ültette.

amikor az utolsó Habsburg királyal szembe került, ismét ő volt az, aki a korona birtokosát a polgári eszmék felé tudta hajlítani.

Vázsonyi lett az első polgárkirály első polgári minisztere, ő volt az első miniszter, aki nem a kormányzatnak egy szakértőjeként kezelte, hanem a polgárság szabadságjogának, a jogterjesztésnek, az alkotmány kibővítésének és demokratizálásának lett a minisztere. Vázsonyi Vilmos volt az első magyar ellenforradalmár, aki nem a forradalom lezajlása és elfojtása után lépett az ellenforradalom kockázatos útjára, hanem

oly időben hirdette az ellenforradalmat, amikor az még a forradalom megállását jelenthette volna

és az ország nyugalmának megkímélésére a forradalom és következményeinek minden vihára elől. Ezért írja Windischgrätz Lajos herceg naplójában Vázsonyiról, hogy ő volt ebben a korszakban a legisztabb magyar politikus. Mikor a magyarságnak és szétzilált polgárságot kellett új öntudatra kelteni, ismét Vázsonyi Vilmos lett a liberalizmus és a demokrácia vezére és ebben a korszakban nem kisebb férfiú, mint Rakosi Jenő állapította meg, hogy Vázsonyi Vilmos politikája az újjáépítés egyedüli helyes módja.

Az eszményeihez való töretlen ragaszkodás útja: ez a Vázsonyi pályája.

Vázsonyi meg tudott maradni polgárnak, amikor miniszterré lett.

meg tudott maradni titkos tanácsosnak, amikor akadnak, akik az esküjükről magyarműven megfeledkeztek, nem ragadták magát balfelé, mikor a Károlyi forradalom idején a liberalizmus túlhajtása már a magánutaladon szentséget is fenyegette és nem engedett a történelmi igazságából akkor sem, amikor jobboldal az életét is veszteltek környékének.

Csak az igazság, a meggyőződéséhez való hűség adhat erőt ahhoz, hogy valaki egy felelősséggel teljes politikai pályának anynyi súlyos akadályát győzze le és anynyi veszedelmével nézzen szembe, mint Vázsonyi és csak a kötelező szent hivatottsága adhatja meg a léleknek a nyugalmat, a politikai sikerek egy ünnepnapján, amelyek azonban a történelemnek és a szabadságról való küzdelemnek is mindenkor emlékeztető napjai.

A fővárosi Nemzeti Demokrata Párt megindította a tömeges lakásépítő mozgalmat

A Zsombor-Freund-féle indítvány a közgyűlés előtt

Ismeretes, hogy a lakások felszabadítását a kellő számban új lakásépítésekkel tették függővé. A szabad felmondás ideje azonban veszedelmes közeledek, anélkül, hogy komolyabb építkezések indulnak volna meg. Sőt a „mérgekadó” körök különféle nyilatkozataiból kitűnik, hogy egyáltalán nincsenek tudatában a kérdés nagy horderejének és fogalmak sincs a segítőkészség mielmségéről. Ezt bizonyítja azon körülmény is, ha orléai vívmányok akarják feltüntetni, hogy észre talán (mert még ez sem bizonyos) 1000, mondj egyszer kislakást építenék! Bródy Ernő dr. statisztikája szerint 6000 új lakásra volna szükség a hiányzó lakások pótlására!

A kormány és a főváros lakáspolitikája tehát az egész vonalon csodát mondott, úgyhogy örömmel kell fogadni a Nemzeti Demokrata Párt kezdeményezését, amikor a polgárságnak adott programján becsületeseget megeléve, már a legelső — fővárosi — érdemleges közgyűlése ele olyan indítványokkal lép, melyek megvalósítása nemcsak a lakásépítést enyhíti, hanem hosszútávon az építőipar nagyarányú fellendítéséhez is a munkanélküliség csökkentéséhez is.

A demokata párthoz beadott Zsombor-Freund-féle indítvány nagy előnye abban rejlik, hogy minden részleteiben számolva a jelenléti szomorú gazdasági és pénzügyi helyzettel, esak lehetőségeket tart szem előtt és kizárólag sürgősen kivethető intézkedéseket céloz, így az indítvány főképp szervei egybefoglalás máz felmerült gondolatok, melyek azonban sajnos, mindezekig nem valósulhattak meg.

Az indítvány mindenképp sürgösi az összes

közműveknél határidőre megindítását és sürgős lefolytatását. Pénzügyi fedezet részben már van, egyébként azonban biztosított a három-féle külföldi kölcsön keretében. Amennyiben továbbá a főváros olyan telkeket, melyek felett amúgy is rendelkezik, parcellázva, családi keretbe, építhetők részére dozt vagy 20-30 évi törlesztésre ad, alig hoz anyagi áldozatot, sőt bizonyos jövedelmre tesz szert. Az indítvány szerint a főváros aszokulált nyugtan az építkezésekhez kedvezményeket a gáz, villany, vízvezeték és közlekedés tekintetében is. Végre pedig vállalon a főváros garanciát olyan külföldi importációs hitelre, melyek olcsó kamatozás, hosszú amortizációs mellett segítik elő a család- és társasházak létesítését.

Igy tehát az indítvány főbb vonalában megjelölte az utat, amelyen az ország és főváros lefutalmasabb problémáinak megoldásához komolyan hozzá lehet fogni. Az indítvány részleteiben a mozgalm folyamán természetesen állandón bővülni fog és remélni akarjuk, hogy a demokata kezdeményezés visszhangra talál a fővárosi közgyűlés összes pártjainak komoly elvelei körében is. Nem politikai vagy feloktatási kérdéskör lévén szó, a lakosság egyetemes érdeke követeltve és jöveson elvárhatja minden lakosszerepes városától, hogy a legelső nagyarányú közérdeklő indítványtól, minden mellékletekint nékül teljesítése köteleességét. Ez úgynevez mindaddig nem szabad lekerülni a napirendről, amíg kielégítő megoldást nem nyert!

A forgalmiadó az egyszázalékos leszállítással mellett is elviselhetetlen

Balkányi Kálmán és Ledermann Mór az egyszázalékos adóleszállításról

Báthly István gróf hazatért Gentből és hatalmas eredményről számolhatott be a nemzetgyűlés keddi ülésén. A hatalmas eredmény: a forgalmi adónak 3%-ról 2%-ra való leszállítása.

Örömmel üdvözöljük ezt a csekély engedményt is, mely a kereskedelmi és ipari érdekképviseletékhez az adóterhek csökkentésére eljuttatott. De ez az adóterhek csökkentésére eljuttatott, mely a kereskedelmi és ipari érdekképviseletékhez az adóterhek csökkentésére eljuttatott, mely a kereskedelmi és ipari érdekképviseletékhez az adóterhek csökkentésére eljuttatott.

Itt van példának okáért az a zavaró momentum, hogy a magyar kereskedelmi és ipari érdekképviseleték egészen más kérdést a forgalmi adó tekintetében a kormánytól, mint az adóterhek csökkentésére eljuttatott. Ha emlékezéshozhatunk nem csak az adó lecsökkentéséről, illetőleg osztrák mintára történő bevezetéséről volt szó, mely az adó egyszerűsítés és nem adóterhek csökkentésére eljuttatott.

Az A Polgár hasábjain gyakran találkozott az olvasó az adóterhek csökkenésével. A Polgárban mutatott rá elsőnek Hann Arnold államtitkár, az adóterhek egyike legelső csökkentésére eljuttatott, az adóterhek csökkentésére eljuttatott, az adóterhek csökkentésére eljuttatott.

Balkányi Kálmán
az OMKE igazgatója

— A miniszterelnöknek a parlament ülésén a genf-i eredményeiről tett beszámolója két irányban hoz novumot. Az egyik az, hogy az államkincstár végre abba a helyzetbe került, hogy 70 millió aranykoronáért beruhásásokat eszközöl. Kétségtelen az, hogy azok az állami megrendelések, amelyek ennek következtében meg fognak történni, úgy az ipart, mint a kereskedelmet meg fogják mozdtítani. Aboz azonban, hogy ez a beruházásra fordítandó összeg a magyar közgazdaságot tényleg átszervezze a jelenlegi válságon, szükséges az, hogy a beruházások helyesen és tereszében történjenek. Szükséges volna tehát, hogy ennek az összegnek a hovaforrása

tása előtt a gazdasági érdekképviseletéknek módjukban álljon a kormány beruházási programjára megjelöléseket megtenni.

— A másik novum, az adóterhek csökkentése. A forgalmi adónak 3%-ról 2%-ra való leszállítása a fogyasztói körben mindenesetre előny, mert hiszen az egyes cikkek terhelés adóösszegek 3%-kal csökkennek. Nem megoldás azonban ez a kereskedelmi szempontjából, amelynek a rendszer, az ezzel járó adminisztrációs és ellenőrzési terhek ellen voltak kifogásai és amelyek átnagyan ezzel a lecsökkentéssel megoldást nem nyertek. Ezek az adminisztrációs terhek azonban számokban fejezhetőek ki és ezeket a számokat végül a fogyasztó érz meg. Szükséges tehát az, hogy a kormány az adóleszállítás mellett a lecsökkentésben rejtő adó vegye egész forgalmiadó-rendszerünket is.

— A Gyösz ellenzése folytán az osztrák rendszerű forgalmi adó július elsejére most már nem lesz bevezetve, a kereskedelmi érdekképviseletek azonban változatlanul kitartanak eredeti álláspontjuk mellett, mert nemcsak a kereskedők és iparosok zaklatásokról való mentesítése, hanem a fogyasztói község érdeke is azt kívánja, hogy a forgalmi adó rendszere mind egyszerűbb legyen; szedje be az állam az adó a behozatal alkalmával a vámnal és a belföldi gyárról, azontól azán az egész belföldi forgalmon legyen szabad és minden adótól és zaklatástól mentes.

— A forgalmi adó jelenlegi rendszere az adókulcs leszállítása dacára is elviselhetetlen, s reméljük, hogy az egyes szakmákban kiserletképp meghonosítandó osztrák rendszer oly kedvező eredmé-

nyekről fog mutatni, hogy a rendszer általánosítása kincstári szempontokból is kívánatosnak fog mutatkozni.

Ledermann Mór
az OKISZ elnöke

— A forgalmi adó reformja érdekében megindított nagyarányú mozgalmunk ez év január havában eljutott a sikernek. Az az állomásához, hogy a pénzügyminiszter (majlandónak mutatkozott az ipari és kereskedelmi érdekképviseletek javaslatának megfelelően az osztrák rendszert elfogadni, s csupán arra nézve kívánt garanciát, hogy az új rendszer nem fogja a forgalmi adó címén előirányzott bevételüket csökkenteni, s ezzel az államháztartás egyensúlyát veszélyeztetni.

— A reform előmunkálataival megbízott vezető érdekképviselet, közöttük az Országos Kereskedelmi és Iparos Szövetség is, kijelentették, hogy a garancia csak statisztikai alapon képezhető, vagyis az érdekképviseletek csak azt garantálhatják, hogy olyan felmelt leleszekat fognak megállapítani, amelyeknek alkalmazásával, bizonyos forgalmat feltételezve, az eddig bevételük be fognak folyni. A forgalmiadóhozakodó ugyanis csak maga a forgalom garantálhatja, nem pedig a rendszer.

— Ennek az eredménynek az elérésében a Gyáriparosok Országos Szövetségének is része van, amely szintén vállalta a reform előkészítését, s csak a legutolsó pillanatban, amikor a behozatali adatoknak a belső termeles adataival való egybevetésre került a sor, jelentette ki, hogy megváltozott a felfogása és nem támogatja többé az egyszerű leovandó forgalmi adó rendszerére való áttérés gondolatát.

— A Gyösz-nak ez az állásfoglalása nagy meglepetés volt nekünk nézve, mert nemcsak egyes gyárosok, hanem egész gyáripari csoport is állandón a reform mellett foglalt állást, úgy látszik tehát, hogy a gyáriparosok felfogása nem egyöntetű, s az egyik csoport májorizálta a reform híveit. Nem is nagyon tudjuk megérteni ezt az elutasító álláspontot, mert a rendszer csak a nagykereskedőköt követelt áldozatot, akik 10—12%-ot leszek; kénytelenek esetleg évekre előlegezni a felmelt forgalmi adó címén, a belföldi gyáros ellenben csak akkor fizet forgalmi adót, amikor az ellenértékét, beleértve a vevőknek felszámított forgalmi adót is, megkapta.

Huszár Károly keddi beszédében,

Lendvai István provokáló közbekiállítására megemlégette, hogy Vázsonyi Vilmos azt-mondotta annak-idején: *„kerékbe kell törni azokat, akik a proletárdiktatúrát csinálták.”* Ez a kis mellékmondatt hozható az ahhoz a történelmi sorozathoz, mely Vázsonyi Vilmos szerepét a forradalommal szemben több ilyen apró, véletlenül kipattant, intimitásokban örökít meg. A „diadalmas forradalomról” kiadott könyv a telefon-cenzura jóvoltából juttatott bennünket Vázsonyinak egy évszakán, elcsélt telefonbeszélgetéshez, melyben Vázsonyi Windischgrätzrel folytatott politikai tárgyalás során, tiltakozott az ellen, hogy Jásztekát és az októbristákat a király kihallgatásón fogadják. Aztán jött Windischgrätz naplója, mely a forradalmi időköt megállapítja, hogy ennek a korszaknak legtisztább politikusa Vázsonyi Vilmos volt. Huszár Károlynak keddi kijelentése szervesen hozzákapcsolódik ezekhez az adatokhoz és világosságot vettem arra is, hogy miért volt Vázsonyi Vilmos a kommunisták üdöcséének célpontja. Ha ezeket a kis történelmi adatokat egybevetjük, akkor kibontakozik előttünk az a hatalmas történelmi szerep, melyet Vázsonyi Vilmos a forradalom megelőzésében és elűzésében betöltött. Jó volna ezeket az adatokat meg tanulniok és meglegyezniük azoknak is, akik a saját forradalmukat azot akarják lepezni, hogy Vázsonyi állandón szelsőségesnek, forradalmárnak tüntetik ki és akik a városi közéletben és diadalt is a forradalommal való ljeszéssel szeretnék diskreditálni.

Megalakult bizottságok

A főváros új törvényhatósági bizottságának szerdai alkalmi-közgyűlésén megválasztották a szavazások küldöttségét és az igazolóválasztmány tagjait. A szavazások küldöttség elnöke Kékányi Károly (demokrata) lett, alelnöke Verébely Jenő, tagjai Anagyfalvi Sándor (demokrata), dr. Bárdnasy Gyula, Bruncker Lajos, Csilla Ferenc, Dók Lajos, dr. Kubacovits József (demokrata), Nagy Ferenc, Nassy Gyula, Perndl Flóris, Sajo János.

Az igazolóválasztmány tagjait megválasztották: Bíró Dező, dr. Gal Jenő (demokrata), Csapregényi Horváth János, Janossics Pált, dr. Kécskes Boldizsár (demokrata), dr. Kis Jenő, dr. Kozma Jenő, Verébely Jenő. Az igazolóválasztmány elnökül dr. Ripka Ferenc kormánybiztos — dr. Gáspár Vilmost nevezte ki.

Vasbútor, rézbútor

Sodronyvázybútorok
Rózsa Gyula és Teréz
vasbútorváza bu 9.
Bpest VII, Dob utca 58

gyógyít Dr. R. E. G.
Elektromágneses áramú kezeléssel
Budapest, III. Fszor 43.
Ingyen prospektus!
Telef. József 26-24

Nyalóka

A cukorszakma külön szenzácója a Timár-gyártmány

angol világhíresség. A legjobb készítményeké!

Egyedárusítás: Vándor és Társa Budapesti, Aggteleki utca 9

„Elérkezett az Ideje” — mondja a belügyminiszter is . . .

A törvényhatóság első közgyűlése

Az első meglepetés a főváros szerdai közgyűlésén az volt, hogy a kapuban csak a disznuhús portás fogadta az érkezőket. **Gömbös Gyulát és a többieket — akik látogatásukat a városháza kapuja elé küldésbe helyezték — nem láttuk sehósem.** Az ünnepi díszbe öltözött közgyűlési terem is nyugodt képet mutatott. A bizottság tagjai csak a lelkükben hölték el az ünnepet és uccái ruhában jelentek meg. Az ünnepi színt a disznuhús hajduk és a karzat tarka hölgyközönsége élénkítették.

A demokrata párt bizottsági tagjai a balközépen nyertek elhelyezést. Az első sor szélső helyén **Vássonny Vilmos** ült, aki jökevényen üdvözölte a híveit. Tőle balra **Brody Ernő, Szilágyi Lajos, Ehrlich G.** Gusztáv, **Benédek János, Baracs Marcell, Pakots József** foglalnak helyet. A második sor **Hajdu Marcell** kezdődik. Mellette **Fübián Béla, Zsombor Géza, Gál Jenő, Honn Arnold, Hoffmann M.** Mihály ülnek. A harmadik sor szélén van **Weiller Ernő** helye, mellette a ferencvárosi és jözefervárosi bizottsági tagok. A következő sorokban a Terézváros, Lipótváros, Erzsébetváros és Buda képviselői helyezkedtek el. Hátral a párt fiataljai: **Felaky Géza, Vörösmarty Miklós, Magyar Miklós, Földvári Béla.** Közöttük kapott helyet **Vámbery Rusztem** és **Bedő Mór** is. A balközépen egyetlen nő ül: **Scenitmagy Imre**. Az utolsó sor szélső helyein bár **Müller Kálmán** és **Sümei Vilmos** kaptak helyet.

A nyugodtan meginduló közgyűlés során az első óváci akkor harsan fel, mikor **Lobmayer** tanácsnok a megválasztott bizottsági tagok között felolvassa **Bárczy István** nevével, melyre az egész baloldali hatalmas taperskárban tör ki. A jobboldalnak nemcsak a módja lett ezt vizonizni, mikor **Wolf Károly** — elkéve — megérkezett. A városháza volt vezére úgy tette, mintha ez a „spontan” óváci nem volna inyére, de a baloldal már hangosbambán leintette a „lelkeseledéshez” esatlakozó karzatot.

Először **Bibihí Horváth János** kiáltott valamint, de szavait a nagy zaj felfogta. Majd **Pakots József** kiáltotta magából kikelve:

— *Menjenek az uccára, ott öljenek!*
A demokratikus ellenzék hatalmas óváciával fogadta **Vássonny** nevének említését és is fellávia pecsékig taposultak a demokrácia vezérét. A jobboldal jól látta, hogy ezt a tüntést ne zavarja meg a így csak egymás között szorakoztak rajta. A kinevezett és hivataluknál fogva a bizottsághoz

tartozó tagok névsorában **Sipőcz Jenő** „egyhangú” halk éjnt kapott a jobboldalról.

Lobmayer tanácsnok ezután felolvasta a belügyminiszter leírát, melyben a miniszter a főváros lakosságával egyetértően megállapítja, hogy „elérkezett az ideje annak, hogy a megválasztott új törvényhatóság megkezdje működését”. Bizony, elérkezett. Ha nem is úgy, ahogyan azt a miniszter gondolja. A leírát megállapítja azt is, hogy a közgyűlésre gazdasági, szociális és kulturális feladatok megoldása vár. Erre a kijelentésre csak a jobboldalról hangzott el kritika. Valaki gúnyosan azt mondta:

— Szép, szép!

Ripka Ferenc kormánybiztos papírosról olvasta le megnyitó beszédét. A megértes és építés programját hirdette. A beszéd szép, kerék és alkalmaszerű volt. **Vássonny Vilmos** is megtapsolta ezt a beszédet, mely az ő programját oly tartalmasan foglalta össze. A demokrata párt ezt a koránnybiztos programot mindenben vállalhatta, abban is, hogy nem pártjért, hanem a fővárosért akart dolgozni. Még a szankcionál is vállalja, melylyel Ripka a pártokat megfenyegette. A demokrata párt elbírja a „közvélemény ítéletét” is.

Egyetlen pontja volt a Ripka-féle beszédnek, mely a jobboldalnak alkalmat nyújtott volna a tüntetésre. A kormánybiztos ugyanis azt mondta, hogy a fővárosnak „kereszény és nemzeti szellemben” kell működnie. A jobboldal — mely olyan viharos óvációt rendezett vezérének — elfelejtette megtapálni a saját programját. Így látszik, **Wolffek** legjobban tudja, hogy a program és a vezér: két különálló dolog.

Fischer Colbrrie Ágost, Gálos Kálmán, Plósz Sándor és **Heinrich Ferenc** elparentálása beleszavazt a nagy zabba. Csak itt-ott esendült ki egy-egy mondat a felolvastól életrajzokból:

— Iskoláit Budapesten végezte . . .

De, ha nem is hallottuk, azt hisszük: **Plósz Sándor**l megfeledezett az életrajz arról, hogy az ellen a nagyzereti tudos és ragyogó magyar elme ellen is — igazoló eljárás indítottak.

Az új közgyűlésnek is ilyen nagy igazoló eljárásnak kell lennie. Nem büntető és megtorló igazolásnak, hanem javító és újállító igazolásnak. Hogy lesz-e akadályja ennek a teremő munkának, abból még nem sokat sejtethet az első közgyűlés. Sőt, a kormánybiztos beszédében a „megértes” szelleme néhány helyeslőt is talált a jobboldalon, melynek legnagyobb büne az elmlut közgyűlésen éppen az volt, hogy minden megértesnek hadat üzent a gyűlölet és hatalmaskodás nevében . . .

A Beniczky-ügy befolyásolta a kinevezettek listáját

Még a kormánybiztos is csatlódott a kinevezettek névsorában

A kinevezettek listája éppen az utolsó pillanathan jelent meg. Már-már úgy volt, hogy az új törvényhatóságának csakán kell összeülnie, de végre mégis sikerült a kinevezéseket keresztül forszírozni. A közgyűlési meghívók nem is lehetett rendes úton kikészítenni, hanem külön küldönccel sürögsen hordták szét, hogy a törvényhatóságunk ezen tagjai is megjelenhessenek az első találkozóson.

Egészen beavatott forrásból tudjuk, hogy

a múlt héten már készen volt a kinevezettek listája és csak az aljárás hiányzott, de azután olyan befolyások érvényesültek, amelyek más belátásra igyekeztek birti az intező körököt.

Wolffekhoz közelálló emberek a **Beniczky-ügyet** igyekeztek a maguk szempontjából hasznosítani. Elterjesztették azt a hírt, hogy **Beniczky** csak azért mert úgy fellépní, mert a fővárosi választásokon a demokráciának gondolkodó polgárság és munkásság gyűzőt. A főváros most már visszavonhatatlanul a „destruktív” kezbe került, tehát arról az útatról támogatásban foz részesülni. Jözetágnit kezdtek a kormányt, hogy a vidék rossz néven veszi a hatalom birtokosait, hogy Budapestet így „kiszolgáltatták”

a destruktíveknek és azzal fenyegettek meg a kormányt, hogy e miatt az egész vidék el fog tölük pártolni.

A titkos távedésadók arról kezdtek sugdólni, hogy legább a kinevezettek listájának kell olyanok lennie, hogy a keresztény és nemzeti szempontból semmi kifogás alá ne essék.

Nagyon jól tudjuk, hogy ez alatt azt kell érteni, hogy a kinevezettek jó részének a **Wolffpárt**hoz kell tartoznia.

Egy héttel előzőtt még **Wolffek** harca a kinevezetekért Ripkával szemben egész kilátástalannak látszott, de az utolsó hét bizonyos ellátásodak okozott. Ripkákéhoz közelálló körökök úgy informáltak bennünket, hogy

magá a kormánybiztos sinek „nagyban elragadtatva a kinevezettek névsorától. Nem azokat nevezték ki, akik feltétel nélkül szolgált volna a középfas politikát, hanem olyanokat, akikre **Wolffek** sem mondhatnak semmit „nemzeti és keresztény szempontból”.

Siettek hozzátenni, hogy ez nem jelenti azt, mintha a kinevezettek legnagyobb része Wolffpárti lenne, legfeljebb át-kar emerről lehet ezt elmondani, hanem inkább jóindulatú semlegesek lennek a két tábor között. Ismerjük már az ilyen „kivütről való támogatást”, ami mindenesetre azt jelenti, hogy kényes kérdésekben vannak olyan szavazatok, amelyekre **Wolffek** esetleg számíthatnak.

Az Ripkák sem tagadják, hogy pozíciójuk a kinevezésekkel kapcsolatban nem erősödött meg annyira, amennyire ohajtották volna, hanem véleményük szerint magában a közgyűlési teremben kell megkezdödni a meggyözei munklatoknak, amelyeknek eredményeképpen mégis csak magukhoz ragadhatják a kinevezettek szavazait.

Megint **Bethlent** kezdik emlegetni, mint mentőangyalt. Azt remélik, hogy a kinevezettek egy részét a miniszterelnök személyes befolyása révén fogja majd ellátartani **Wolffek** mellől. Arról megfeledeknek, hogy a miniszterelnök ilyen tekintetben egy-

szer már esalódást okozott. Ripkákék meg voltak arról győződve, hogy **Platthykék** **Bethlen** egyszerűen elparentolják majd **Wolff** mellől és e helyett az ötrént, hogy ezek a szelödségek szabadkezett kaptak a városiási politikában. **Wolffek**nak ez olyan erős feyver a kormánybiztossal szemben, hogy az új sztitucióban is állni fognak vele.

Wolffek nyiltan terjesztik a hírt, hogy **Hódossy Géza**on be fog lépni a pártba és nyiltan is melléjük áll.

ugyanazt állítják az egyik kinevezett ügyvédrel is, azt a mérnök kamara egyik megbízottal is maguk között emlegetik, ámbr ezért a kiváló érdemes ferfúért még **Ripkák** is küdenek és nem adtak fel minden reményt.

A minden kikötés nélkül kinevezett bizottsági tagok közül kettő van, akikre **Wolffek** minden körülmények között számíthatnak,

de föltötte óvatos még másik kettő is, akik minit szlínsek akarnak szerepelni.

Ripkákéknak még az is nagy esalódás, hogy

nem nevezték ki **Ereki Károlyt**,

aki ugyan bekerült mint megválasztott bizottsági tag, de a kormánybiztos úgy szerette volna pártja csekély számát javítani, hogy **Ereki** lemondott volna és így egy Ripkapártival több került volna be a törvényhatóságba, ha né **Sánta** volna a kormánybiztos, ha nemcsak egyedül **Kallay Tamás** került volna be mint kinevezett az egyesepárti képviselők közül, de ezekben a számításban is csatlódott.

Nincs semmi jelentősége, de mindenesetre érdemes azt a szállonóg pietykát megemlíteni, hogy

Ripka állítólag szerette volna a szidóságuk lekedvezni azzal, hogy a kormányzóval egy szidó vallású bizottsági tagot is kinevezettett volna.

Ripka emberei különösen eléinte titokban nagyképpen beszélték erről a „nagy szenziációról”, amely azonban egészen elmaradt, annak ellenére, hogy a felterjesztettek között több szidó is szerepelt.

A koplalóművész

és az éhezis apostola mindaddig a kuriozumok leltárába tartozott, míg egyik követője, egy buszú makói földműves asszony hatvédőt napi éhezis kára után meg nem halt. Azóta bizonyára rendőri akta is lett ebből az érakes szektából, de mindenesetre megiszteletlen tanúságga magasztosodott a különös elvek apostola. Nemesak azt tanuljuk meg bölbe — amit magunktól is tudtuk —, hogy az éhezis nem az az új, mely az örök élethez elvezet, hanem olyan tanúságot is vannak le belőle, amelyet megérthethetnek a politika magas sziérában tróvlos különös apostola is.”

Megtanulhatuk, hogy a természetes életfeltételeket nem lehet megjavítani azzal, ha — megfordítva alkalmazzuk. Az olyan „reform”, amely ezt teszi ki céljánul, legfeljebb addig jó és vallásos hitnek addig válik be, míg a gyakorlati kísérlete beleszavaztatja az, aki kipróbálják. A politika éhezis apostolai megtanulhatják, hogy nem lehet egy elszegényedett nemzetet talpraállítani azzal, ha a vagyonszódás forrását, az újrat és kereskedelmet törökrteszik. Nem lehet adóállományok örök életűvé tenni, ha elvonják tőlük a megértes feltételeit. Ez emberi szervezettel a maga tartalékaiól legfeljebb 63 nappig győzi a kísérletet. Az állam talán valamit tovább, de a végén az is beleszavaztat.

Az éhezis apostolai a rendőrségre, vagy az elmeügyintézetbe válnak. Leginkább azért, mert legfeljebb maguk csak hirdetik az életüket, de nem követik. S a testi éhezis prófétáinak is csak egy-egy buszú híve halt bele az apostol vallási meggyözeésébe. Ó maga tovább át és bizonyára legszívsebben tovább hírdetné a megértőlásnak nemes hivallását.

Két év előtt

1923 június 18-án erőszakolta ki a Wolff-párti többség **Zilahi-Kiss Jenő** alpolgármesterségét és ezen a napon állt fel **Baracs Marcell**, hogy ünnezettel és a polgárság nevében, tiltakozóik ez ellen. **Baracs Marcell** azt mondta, hogy erkölcsi szempontból lehetetlennek tartja, hogy a közgyűlés ellenzéké **Zilahi-Kiss Jenő** elnöksége alatt tárgyaljon. A közgyűlés demokrata tagjai és az ellenzék néhány más tagja, több anonostították magukat ezzel a kijelentéssel és kivonultak a közgyűlésből. **Baracs Marcell** ellen megindult az eljárás két év előtti kijelentése miatt. A bíról eljárás még ma is folyamatban van, de az idők mégis ítéletet mondtak ebben az ügyben. Eppen két esztendő múlva vonult be újra — most már diadalmasan — a demokratikus politika a városházára és **Zilahi-Kiss Jenő** már nem találta a helyén. Az ünnezélyes alkalom-közgyűlésen ott volt **Baracs Marcell** és csaknem valamennyien, akik vele együtt kivonultak, de **Zilahi-Kiss Jenő** számára soha többet nem lesz visszatérés abba az épületbe, melyben a polgárság ellen indított gyűlölködő habori ügyek leghangosabb és legforradalmibb vezére volt.

Rendkívüli cipőszenzáció!

Kertész Antal

Rákóczi út 76 és István út 10. sz. alatti üzleteit július 10-én feloszlátja

és a rakláron levő 12.000 pár férfi-, női- és gyermekcipők rendkívüli olcsó árak lesznek klerüsitva. Saját érdekében szenzáción olcsó árakmal kirakataimban tekintme meg. Viszont előadóknek is figyelmebe ajánlom ezen occasione

ZSOLDOS magánfanólyam
Etkészítik: Szépiakolai magánvezé-
gkár, erettség, vidékieket is
VII, Dohány u. 84 :: Telefon: József 124-47

Miért nem lehet a magántőkét építkezésre szorítani?

Részvénytársasági alapon Indítsuk meg az építkezést!

A legelőtt aktuális kérdések közül kétségtelenül a munkanélküliség megszüntetésének és az építkezés megindításának problémáit kell az új Budapestnek minden kétségekkel nélkül megoldania. Valójában a kedő tulajdonképpen egy probléma, mert az építkezés kérdéseinek megoldásával a munkanélküliség kérdése is nagy részben elmondódik. Azzal, hogy folyton reklamálnak, hogy megállapítjuk, miszerint a legelőtt alkalmas, nevezetesen a rossz koronával való építkezést elmulasztották és hogy a 6 éven át tartott építkezési pangás az egész gazdasági életünket egyenysítorította, előbbre nem jutunk, át kell térnünk a tettekre, ha csak nem akarjuk tetlenül bevárni, míg ezeknek az elődázhatatlan kérdéseknek következményei még nagyobb és teljességel elviselhetetlen katasztrófát idéznek fel úgy gazdasági, mint társadalmi életünkben.

Az építkezés kérdése immár különít a helyi vonatkozásokon. Ma már országos kérdés, mert egyformán érdekli a városi és falusi lakosságot. Nem lehet közömbös a falusi lakosság előtt, hogy a fővárosban napról-napra szaporodó munkanélküliség foglalkoztatást nyújt-e, mert a kereset hiánya folyamatosan felgyülemlett keserűséget, a nélkülözések okozta feszültséget kell vezetni, ki kell élegetni, mielőtt kiborítanások következnek be. De nem lehet közömbös azért sem, mert a fogyasztásnak napról-napra való csökkenése a falusi termelő lakosságot egész körülbelül érinti, ezt gazdasági vonatkozásban ma nagyon súlyosan érezi. A fogyasztást pedig alapjában csak az építkezés megindításával lehet fokozni.

A magántőkét nem lehet az építkezésre szorítani mindaddig, amíg a kegy háza közel áll az utjonnan felépült ház összes építkezési költségének körülbelül 50-60%-át teszi ki, de azért sem, mert a házakba kiadott kiborítások következtében be. De nem lehet közömbös azért sem, mert a fogyasztásnak napról-napra való csökkenése a falusi termelő lakosságot egész körülbelül érinti, ezt gazdasági vonatkozásban ma nagyon súlyosan érezi. A fogyasztást pedig alapjában csak az építkezés megindításával lehet fokozni.

A magántőkét nem lehet az építkezésre szorítani mindaddig, amíg a kegy háza közel áll az utjonnan felépült ház összes építkezési költségének körülbelül 50-60%-át teszi ki, de azért sem, mert a házakba kiadott kiborítások következtében be. De nem lehet közömbös azért sem, mert a fogyasztásnak napról-napra való csökkenése a falusi termelő lakosságot egész körülbelül érinti, ezt gazdasági vonatkozásban ma nagyon súlyosan érezi. A fogyasztást pedig alapjában csak az építkezés megindításával lehet fokozni.

Világos tehát, hogy az építkezést csak állami és városi segítséggel lehet megindítani. A kormányunk az erre kell törekedni, hogy amint kisebb kockázattal oldja meg ezt a most mára el nem oldható problémát, melynek helyes megoldása kétségtelenül nagyon jó kihatással lenne az egész gazdasági életünkre.

A kormány jogát és kötelezettségét az egész ország gazdasági erejét az építkezés megindításához segítséggel hívni, illetve igénybe venni annak a személet tartása mellett, hogy az így igénybe vett összegek ellenértékét teljes egészében biztosítsa, nehogy az építkezés céljaira igénybe vett összegek a „kényszerkölcsön” sorsára jussanak. Az állam és a székesszövörök az építkezés megindításánál sokkal kedvezőbb helyzetben van, mint a magántőke, mert a beépített anyagok forgalmi adója, az ingatlanok átruházási illetéke, az építkezési vállalkozók kereseti és jövedelmi adója, végül mindazon iparágak, melyek az építkezés megindítása folytán közvetve vagy közvetlenül foglalkoztatnak (tudvalevőleg az építkezés közel 60 iparágát foglalkoztat) és jutnak keresetbe, forgalmi adót, kereseti adót és jövedelmi adót fizetnek, forgalmik, illetve jövedelmük arányában az állam, illetve a város pénztárába, amely adó és illetékek szerint az építkezési költségnek 17%-át teszik ki. Ezenfelül a felépített lakóházak amellett, hogy a hályk-falainkat tette alá juttatja, ami szintén állami feladatot, állandó adóalapot teremt az állam, illetve a székesszövörök számára. Véleményem szerint az építkezés akció részvénytársasági alapon volna megindítható, melynek részvényeit a főváros, a vidéki városok, ahol szintén lakáshiány mutatkozik és a falvak teherbíró lakosságának volna kötelessége lejegyezni espedig „kényszer részvényjegyzés” formájában. A részvények 25 kg bízávalót, illetve annak megfelelő 100.000 magyar korona névértékre szólnának.

- A részvényjegyzésben részesítenének:
1. Az állam azon jövedelmek erejéig, melyek az építkezés folytán adók, illetékek stb. címén az állam-pénztárba folynak; szerinten 14%.
 2. A főváros, az építkezés céljaira kijelölt fővárosi telkek ellenértékével és azon adók és illetékek erejéig, melyek az építkezés folytán a fővárosi pénztárába folynak be. (25%) Ezen adók szerinten az építkezés 2%-át teszik ki.
 3. A főváros és városok lakosságának az a része, melynek adója az 50 hold fölöttiük után fizetett adót meghaladja és pedig a jövedelem adó 25%-aig.
 4. Az 50 holdon felüli földeiknek az a szántó-földet alapul véve, holdanként 25 kg busza erejéig.
- Számításom szerint a városi lakosság 33%-kal járulna a részvények jegyzéséhez, a földbirtok pedig cea 5 millió szántóföld után fizetendő holdanként 25 kg-ban megállapított búzamenyességgel.
- A részvényeket 1 billió koronában volna meg-

állapítandó, amely a fenti megállapítás szerint teljes lejegyzést találna.

A befizetéseknek szeptember 15-ig kellene megürtenni, vagy természetbeni buszszolgáltatásban, vagy a búza értékeinek június hó 15-én jegyzett árfolyama alapján.

Hogy az építkezés azonnal megindulhasson, a Nemzeti Bank az építkezéshöz szükséges összegeket részletekben, a legelőtt fontos kamatozás mellett felesleges részeket becsát a részvénytársaság rendelkezésére. Fenti összegből több mint 30.000 kis lakás volna építhető, melynek építése két év alatt, tehát jövő év végéig kellene befejeződjön. Ezen épít-

letek 60%-a budapesti, 40%-a vidéki lakásúséggel kiúzó városokban volna meg felépítendő.

A részvénytársaság igazgatóságában helyet foglalna a kormány delegáltja, továbbá a székesszövörök, törvényhatóság, valamint a gazdasági kamarák által delegált szakemberek, akik ezen tisztségük után teljes elöljárattal megérvényesítik és akik gondoskodnának arról, hogy az építkezések kivételével — zárt tárgyaláson — a legelőtt ajánlattevő vállalkozók bírássága legyen, hogy minden vonatkozásban a legnagyobbi gondosság, körültekintés és takarékoság érvényesüljön.

A részvénytársaságnak mindazon kedvezmények, melyek a magántőkét építkezésre esetén megilletik, megadandók és azonkívül meg kell a lehetőségek keresni annak, hogy a részvények a Nemzeti Banknál a névérték 50% erejéig lombhardirozottak legyenek. Az a véleményem, hogy ezen az úton a lakáskérdés megoldható volna.

Zala Zsigmond
v. f. biz. tag.

Törvényellenes a tizenhétézeses lakbérszorzószám

Mit mond a „Lakók Szövetsége“?

Néhány héttel ezelőtt nagy feltűnést és egyben nagy közmegegyezést keltett az a járásbírósaági ítélet, mely egy lakásperben kimondotta, hogy a házbér kiszámításánál a „háziurnak nincs joga a 17.000-es szorzószámot alapul venni, hanem csupán azt a szorzószámot, mely az aranykoronának igazi piaci piarítását jelenti.

Az ítélet azonban nem sokáig tartott, mert a per felbontott tárgyalásán megsemmisítették az első fokon hozott ítéletet és azzal az érvel, hogy a szándékos törvény rendelkezéseit be kell tartani, úgy illetozik, hogy a bérő a bérösszeget az államilag megállapított szorzószám alapján köteles fizetni.

Kérdést intéztünk ebben az ügyben Fáy Sándor dr.-hoz, a Lakók Szövetségének főtákarhoz, aki a következőkben világította meg a bírói ítélet helytelen következtetéseit:

— Lehetséges a házbérszorzószám megállapításánál a szándékos törvényre hivatkozni. Az a törvény nem teljesen egyoldalú értelmezése. A szándékos törvénynek a szorzószám megállapítására vonatkozó rendelkezései ugyanis kizárólag az állami szolgáltatásokra (adó, vám stb.) vonatkoznak és nem a magán-

tartozásokra. Már pedig a házbér magánjogi tartozás és nem közhatal.

— A bíróság ítélete érthető, mert alapulaj bizonyára az a törévkész szolgált, hogy ne hozza döntésével kelleaden helyzetbe a kormányt. A házbér ugyanis jövedelem és a házbérvédelem után adót kell fizetni. Minél nagyobb a jövedelem, annál magasabb az adó. Tehát a költségvetés stabilitása érdekében van szükség a magasabb szorzószámra. Arról persze megfontolkozni az illetékesek, hogy nem a költségvetés fenntartása a fontos, hanem az existenciák. Ezt pedig nem szorzószám-emeléssel lehet elérni.

— A szorzószámunk ilyenét megállapítása azonban nemcsak azért igazságtalan, mert a házbért emeli mintegy 1/3 réssével, hanem azért is, miútda ez az emelés átterjed a kincstári haszonszeresedésre, sőt a közéleti pátőlkára is, ahol 1/3-szoros emelkedést jelent.

Hová juttatták Wolffék Budapestet?

MI Történt a tisztviselői karral?

Néhány fejezetet elmondottunk már arról, háová juttatták Wolffék Budapestet, most pár odavetett számmal bemutatjuk.

háová juttatták a városházát,

Budapest székesszövörök

tisztviselői karát.

A tisztviselői karra mostanában nagyon kegyetlen idők jártak. A díjazások gyenge, a helyzetük keserű és mindennek tetejébe, még az

állásukat is bizonytalanná tették

az egyneműtűn következő B-listák. Jól tudjuk, hogy mindez nem speciális baja a fővárosi tisztviselőinek, de hogy ez speciálisan a fővárosnál mire, milyen eredményre vezetett, azt hadd világítsuk meg valamivel.

A fővárosi tisztviselők státusa jelenleg a sok B-lista kaszáltása után, mintegy háromezer főnyí. Hogy kiket és hányat vettek el a listák, azt most nem bolgatjuk, elmondjuk azonban, kiket nem vettek el.

A háromezer fővárosi tisztviselő közül valamivel több száznál az olyan, akinek a törvény megkötésénél szolgálati ideje tellett,

Vagy aki megfelelő magas életkorát folytán megérett a nyugdíjra. A közigazgatási terminológia marasztalt tisztviselőnek mondja ezeket. Mintegy száz marasztalt tisztviselője van a fővárosnak. Ugy áll ugyanis a dolog, hogy ha valamely tisztviselő lezolgált a törvényben előirt időt, főiskolai köépzettséget megkívánáló állásban harmincöt, egyéb állásban negyven évet, vagy pedig ha elért a 65 éves életkort, akkor nyugdíjba kell küldení. A törvényhatóság első tisztviselőjének, tehát a fővárosban a polgármesternek joga van az illető állásban meghágyt. Ezt hívják marasztalásnak. Újra mondjuk: jelenleg száznál valamivel több ilyen marasztalt tisztviselője van a fővárosnak, Wolffék és polgár-

mesterek; dr. Sipóc Jenő jóvoltából. Tudjuk, mit jelent ez az illetők „világnezetű” illetoleg.

Azt jelenti, hogy fizm-vízen keresztül híveit Wolfféknak.

De mit jelent a tisztviselők szempontjából. Egy tisztviselő nyugdíjazása mindig néhány más tisztviselő előmenetelét jelenti. A harmincöt-nygyven esztendő alatt minimumán öt előmeneteli lehetőség jut egy-egy tisztviselőnek; ha már most egy tisztviselő nyugdíjba megy, a megüresedett helyét átveszi egy eddig kisebbállású tisztviselő, annak eddigi helyét egy még kisebb és így tovább, a legelső fokig. Minál magasabb tisztviselő megy tehát nyugdíjba, annál több másíknak jelent ez előmenetel. Már most a szolgálati idő végső határáról rendez körülmények között az illető szolgálati ágban legmagasabb, vagy legalább is igen magas tisztviselő lehetnek csak nyugdíjba. Minimumán vehetjük tehát egy-egy nyugdíjazásnál az előmeneteli lehetőségek számát a fentemlítt öté. Már most — mondotunk — százegegyhány marasztalt tisztviselő van. Ez jelenti százegegyhány esztendés nyugdíjazás elmaradását, más szóval azt jelenti, hogy

ötször százegegyhány tisztviselő esztendes előmenetelt meghagasztják.

Íde juttatták Wolffék a városházát. Tegyük még hozzá, hogy nem is mindig ragaszkodtak kúzbén szigorúan a törvényhez. A törvény megengedi, hogy a polgármester egyes tisztviselőket szolgálati idejük lejártával meghagyhat állásukban. Wolffék azonban például Thiring Gusztávvál, a statisztikai hivatal igazgatójával megköték, hogy nemcsak szolgálati ideje lejártával meghagyták állásában, de a törvényt túlnemve,

még magasabb íztési osztályba is tették.

Nilván úgy gondolták, megérdemli ezt is, azokéit a nagy szolgálatokért, amelyeket azért tett, hogy az 6 statisztikai veritékes munkájá, a választókerületek beosztása és egyéb választási geometria révén.

Wolfféknak tarta meg a városházi utat.

Thiring Thiring, igazán nem lehet róta, hogy a választás, amely poszekká tette a munkáit

Galgóczi magántanfolyam

előkészít középiskolai magánvizsgákra, vidékieket is. VIII, Mária Terézia tér 3

KÖZGAZDASÁG

Elég-e a 80 millió aranykorona a gazdasági pesszimizmus eloszlására?

Bethlen genfi útinak egyik eredménye többek között, hogy az ország gazdasági eleve rövidesen 80 millió aranykoronás beruházási lehetőséggel számolhat. Kétségtelen, hogy a jelenlegi gazdasági legrongyoltágunk mellett 1200 milliárd papirkorona nem éppen egy lekecsinyendő összeg, s a kötelező objektíviság szempontjából nézve a dolgot, mindenképpen elismeresremélő, hogy a kormányzat végre — valóban a huszonegyedik érában — egy ilyen tőkét bocsnál a válságok válsága alatt nyugó magán-gazdaság rendelkezésére. Minden elismerésünk mellett is azonban szinte magától értődően felül-terbe az a két kérdés, hogy vajjon nem volt-e elkerülhető valamiképpen a magyar gazdasági életnek a mostani megpróbáltatása, s vajjon a 80 millió aranykorona a mai viszonyok között elegendő lesz-e ahhoz, hogy érhetően jótékony befolyást gyakoroljon a magyar gazdasági élet kritikus helyzetére.

Ma már meghaladott dolog, hogy a magyar gazdasági élet jelenlegi kritikus helyzetét jelentős részben a túlbrutális és kíméletlen adózási szisztema okozta. Elég, ha utalunk a költségvetésére, melynek behajtásánál a kormány egyenesen drákol szigorral járt el, s viszont még mindig nem árulta el a nyilvánosság számára, hogy mikor forja a költségvetésnek visszafizetését megkezdeni, holott az ipar és kereskedelem számára igen nagyfokú könnyébbé-

get jelentene, ha ezekkel a visszatérítésekkel már számolhatunk.

Már két évvel ezelőtt — mikor a gazdasági életünk válsága még meglehetősen messze volt a mai mértéktől — az volt az általános vélemény, hogy a 250 millió aranykoronás népszövéségi kölcsönnek legalább is a duplája szükséges a magángazdaság legszükségesebb inverzálcióhoz. Hol vagyunk azonban a magángazdaság leromlása tekintetében a két év előtti állapottól? Ma a legvatosabb számítás mellett is, legalább 1500 millió aranykoronára volna szükség, hogy a magángazdaság megfelelő gyors ütemben számolható legyen — s nyomban utána, illetve ezzel párhuzamosan meg kellene kötnünk a szomszédos államokkal a még hiányzó kereskedelmi szerződéseket, hogy az életre kapott ipar és kereskedelem jövője biztosítva legyen.

A mostani 80 millió aranykorona, azaz 1200 milliárd papirkoronaból a mezőgazdaság 22 milliárd fog kapni. Legalább ennyi ját majd a MAV-nak is. Mi marad azután a további kategóriáknak?

Kár tehát a görögösök, a túladágon nagy lelkesedés a kormányhoz közeliből körök részéről, mert az éles bengáli fény csak még annál jobban világít rá a — koldusártsányákra, s az összeomlott gazdasági élet romjaira.

harmóniának és egyetértésnek fennmaradása biztosíték a banknak arra nézve is, hogy a megváltozott viszonyok mellett is minden időben az egész vonalon bírt forja Krausz Simon erejességének és munkájának értékét.

Harmincegyszeresre emelkedett múlt év óta a hitelválságok száma. Egy legutóbbi elkészített statisztika szerint a jelen év első negyedében 466 ösdönküvüli kénszerzegesség és 44 ösd fordult elő, a hitelválságok száma tehát összesen 510 volt. Tavaly az emült év első negyedében 5 ösdönküvüli kénszerzegesség és 10 ösd fordult — elő — összesen tehát 15 eset, ami azt jelenti, hogy tavaly óta harmincegyszer nagyobb terjedelmű a hiteletel válsága. Ez a szám sok mindent megmagyaráz...

Azútor a nagy halak elnyeltek a kis halakat. A Városi Bank mobilizációs nehézségek közé jutott s egy nagyobb hitel kért a Pénzüzületi Központól. Normális esetekben egy ilyen hitelügyet minden nagyobb zökkenő nélkül lebonyolódik. Most azonban a P. K. négy nagybanc garanciáját kérte s a négy nagybanc meg is adta ezt az azzal a feltétellel, ha a Városi Bank viszont kiszolgálhatja nekik a legterheeseb üzletüket, a fuvardíjengedezést, s feaadulásnak egyedül mai lehetőségét. Ez a Városi Bank mit tehetett mást, leharapta a saját fejét s átnyújtotta azist talon, a négy nagybancnak, így számolják a nagybancok egyik kis konkurrensüket az új 1925. esztendőjében.

Krausz Simon lemondott az Angol-Magyar Bank elnökégéről. Az Angol-Magyar Bank igazgatóság Krausz Simon elnöklete alatt tartott ülésében megállapította az 1924. (34-ik) éleüetve szóló mérlegét. Az üzletet 9.536.395.996 korona tiszta nyereséggel zárult. A nyereség hovatartozását tekintetében az igazgatóság azt a javaslatot fogja a június 20-án tartandó évi rendes közgyűlés elé terjesztani, hogy abból részvényenként 2.666 korona osztalék fejében a részvényesek között 5.996.364.000 korona fizetessék ki, a rendes tartóalkalap egymilliórd koronával gyarapításuk, míg az alapszabályszerű levonások után fennmaradó 1.716.143.992 korona az 1925. üzletet számolójára vitessék át.

Krausz Simon elnök bejelentette, hogy tekintettel arra a körülményre, hogy a kiléülő irdekesoport, mellyel az Angol-Magyar Bank éros kapcsolatot áll, hogy a maga, mint füzletharátai részét telenses növelni kívánja a banknak hirt érdekeltségét, a maga részéről megnyugással látja élékeszetlen azt az időpontot, amikor a bankból kivádnak, azoknak a nagy gazdasági és közvédelmi feladatukok elbet, melyek mindenkor életképes képeket. Ezekkel szorosn összefüggé cégg nemzetközi vállalkozások kifejlesztése és előkészítési programpontjainak megvalósítása. A bank igazgatóság a legnagyobb megnyugással állapította meg, hogy Krausz Simon és a bank vezetése s füzésényesei között minden kérdés tekintetében a legnagyobb harmónia áll fenn. Ennek a

A kijelölő választmány

nem a legfontosabb választmány — rendes idökben, tehát mikor a törvény és jogszokások iránt ép érzék él a felszínre levő emberekben. Az, hogy a pályázók közül kik vagy kiket és milyen sorrendben hanyadik helyre jölöznek, nem lehet döntő fontosságú, amíg az esetleges tövedéseket vagy nem jölözadatul szándékosagokat egy másik, felsőbbraguz terület, a közgyűlés reparálhatja. S ha meg nem reparálja, ha a kervébe érdemest teszi az érdemesebb elő s így palzra emel esetleg érdemtelent, akkor és panaszos jolog ugyan, de először is nem a kijelölő választmány ellen emelhet kifogás, azután meg nagára vessen a közgyűlés, ha nem jöt és nem jöt választ, magára vessen a főváros lakossága, ha olyan közgyűlést alkotott a maga képviselőit, mely hibázik. A kijelölő választmány dolgát ez sehogy sem érinti, ez — ismételtük — éppenséggel nem fontos szerv — rendes idökben, a törvény és jog iránt épérezék hatalomkezeloéknél.

öt évvel ezelőtt azonban jött Wolff Károly és belőle hiányzott ez az ép érzék. ő elcsinálta lehet, hogy csak nem tudta, de több — és még jökor arra, hogy a baj reparálható lett volna — megmondták neki, hogy méltányosságban füll jogszokás is így parancsolja, hogy ha valaki törvényhatósági tisztviselő olyan állásra pályázik, melyet a pályázat benyújtásakor is betölt, akkor ha csak súlyos fogynél kifogás nincs ellene, jölözni kell öt, sőt első helyen kell jölözni. Egyetlen egyszer és akkor is egy igen súlyos mulasztás miatt történt meg a főváros tör-

vényhatóságának történetében, hogy egy füzisviseleén — Kun alpölgérmesteren — úgy akarták megtorolni a hibát, amit elkövetett, hogy — másodík helyen jölöztek. De akkor is, másodík helyről is megválasztották. Sem azelőtt, sem szótta azonban még ilyen eset sem volt — Wolff Károlyig.

öt év előtt jött Wolff Károly és a közgyűlés, Wolff Károly közgyűlést kiléülő a kijelölő választmányt. Dr. Wolff Károly, Usziti Ferenc és dr. Csillery András lettek a tagjai. Usziti Ferenc haló poraiban is el lehet és el kell mondani, hogy fanatikus, elvadult pártembernek adta magát, akkor még. A másik kéltő máig sem szünt meg az lenni. Nos ez a három ember mint kijelölő választmány megtette azt, hogy ember is csak negativumok — fogynél kifogásból hiánya — alapján, hanem hosszú becsület és kiváló tisztviselői mult pozitívumai alapján első helyen való jölözésre jözzel igényt tartó pályázókat, egyáltalában nem jölöz. A nevéket nem említiük, egész nagy névsort kellene közölnünk s ez a dolog nem teszi sem gyengébbé, sem súlyosabbá. Így élesen odavette is elég súlyos ez. Mert a törvény értelmében a közgyűlés csak arra szavezhat, akit a kijelölő választmány jölöz. Akármelyik helyen ide — jölöz. Ennél fogva akit nem jölöz, az meg sem választható, arra a közgyűlés még csak nem is szavezhat.

Ismételtük hát: a kijelölő választmány nem a legfontosabb a törvény és jog iránt épérezék hatalomkezelőknél, fontossá Wolffék tették. Ma újra nem fontos, csak egy szempontból: fontosságának a megismerése jelenti a törvény bevonulását a közgyűlésbe, jelenti a jogérezék diadalát, jelenti az alkotmányos, az igaz alkotmányos rend helyreállítását. öt álló esztendeig kellett erre várunk. De kívártuk...

Felhívás előfizetésre

A főváros megmentéséért indult választási harcok

A Polgár

diadalmasan küzdötte végig a demokráta párt léngszavú vezére:

Vázsonyi Vilmos

személyes irányítása mellett. A győzelem kívánása után

A Polgár

most a békés alkotó munkát írja zászlajára és hétről-hétre megbízható tükrét nyújtja a Nemzeti Demokrata Párt

országos és kommunális politikájának,

a polgárság legégetőbb létkérdéseit felölélő akcióinak

és annak a céltudatos, tiszteletel parancsoló küzdelemnek, melyet

a parlamentben és a városházán

vívunk pártunknak képviselői és füzvényhatósági biztársági tagjai.

A Polgár

elszántan és tántoríthatatlanul küzd a demokratikus szabadságjogokért, programja és a rövid, de beszédes mondat:

Mindent a polgárságért!

A demokráta és szabadelvű polgárság már eddig is megértette és méltányolta törekvéseinket, napról-napra készségesebben sorakozik olvasóink táborába, de ahöz, hogy a demokratikus gondolat minden téren diadalt arathasson, okvetlenül szükséges, hogy

minden polgár fizessen elő A Polgár-nak,

annál is inkább, mert

A Polgár a legfrissebb, legtartalmasabb és legolcsóbb

politikai, kommunális, közgazdasági és társadalmi hetilap!

A Polgár kiadóhivatata

Budapest, VIII., Füzeregy Sándor u. 15

KÖNNYENHÁJ! ELSŐ BIZTOSAN GYÓGYITA MIRA VIZ

3 féle víz!

Egyetlen egy

próba és az eredmények meglepnek

Központi iroda:

MIRA RT. BUDAPEST V, HOLD UCCA I. TELEFON: 147 03

Lakások és berendezések

poloska- és molyirtás

teljes telitaláltsággal cüános vagy szénhénagos gázok-kal, vegyszermórhák, székéletek melletti vizi a

Fischer Vacuum Rt.

VII., Dob uca 90. szám. Telefon: füzset 10-72 és füzset 60-88

MODERN BUTORSZALÓN Ullól út 14, Baross uca 11. sz.

☎ telefonszám: J. 66-05 Szolid, olcsó kiszolgálás GÁSPAR MANDOR

SZÍNHÁZ

Két magyar énekeső a bécsi Operaház „Aida”-előadásán

Minalt javában „szanálják” szerencsétlen Operaházunkat, érve ezalatt azt, hogy sorra beosadják el nélkülözhetetlen tagjait, azalatt a bécsi állami Operaházban olyan diadal aratott a magyar énekkultúra, mely párhuzart kelti. Csütörtök este *Szelek* Leó utolsó fellépését hirdette a színpad „Aida”-ban, de az előadás díszes közönsége nem a bécsiok kedvence tenorisztájt ünnepelte egész estén át, hanem két magyar énekesőt, a két női főszerep személyesítőjét: *Andy Pirok* és *Németh Máriát*.

Énekek az ünneplésnek az ad különböző jelentőséget, hogy a bécsi közönség még mindig bizonyos elfogultságot mutat a két magyar művésznővel szemben, az az elfogultság azonban szemmel láthatóan enyhült felvonásról-felvonásra, úgyhogy a második felvonás már perekek zigó nyelvészai taps követte. Németh Mária nagy ártólát, a következő felvonások után pedig a két magyar énekesnőt *Schpper* és *Szelek* ká-

maranékesekkel együtt tombolva szóllította a lámpák alá a közönség.

Azt a néhány tuost magyart, akik jelen voltak ezen az előadásán, a büszkeség érzése mellett a fájdalom és méltatlankodás érzése töltötte el. Miért kell két ilyen világvívmánytalan és legelsőrangú énekesnőnek a bécsi Opera közönségét gyönyörködtetnie művészetével? Miért jut nálunk annyi felesleges, sőt káros dologra pénz, mírt kezdik ott a fakarókoskodást, ahol csak utolsó sorban lenne szabad takarékoskodniuk: a kulturánknál! Hiszen az Operánál is rá tudnánk néhány sokat szereplő énekesnőre mutatni, akiknek helyét sokkal többöb módon töltené be akár *Andy Piroka*, akár *Németh Mária*. Arról nem is szölkünk, hogy talán az Opera részére is lehetne valami vállaltalaphól pénz kihasítani, mint a fájvédö lapok nyomdájánálk rendezhatalára.

* Az ember nem egyszer, hanem kétszer és háromszor is megnézi a *Régi jó Budapestet*-et, a *Király Színház* példátlan sikerei, ragyogón mulatságos revü-operettjét. Az előadás Wiener eukráisz különlegességekkel dobálják a második felvonás ünneplését a közönség köze.

* Mi a hét nagy színházi szenzációja? Ez nem kérdés. A hét nagy színházi szenzációja *Csortos Gyula* *Charley néjje* a Magyar Színházban. A világ legjobb énekes bohóza. Premier szombaton. Nyári helyarák.

Scala-Színház

(Varieté-Színház)

VII. Hermina út 61. (az Angolpark mellett)

A főváros legelövőbb színháza!

Helyárak: 5—35.000 koronáig

az Angolparki belépövel együtt

Ma és minden este fél 9 órakor Budapest legjobb variété műsora

MISS SHEBA

a világ legnagyobb átváltozó művésznöje

The 2 Yankes
amerikai uccoi énekesek

Virágh Jenő
komikus

DELA LIPINSKAJA

a moszkvai Kékmadár primadonna

Moria Gorillowa 3 Michailovits

tánkekrációkkal akrobaták

Sch. SOMOGYI ADRIENNE

operanékeső, a hamburgi Operaház v. tagja. — A kísérőket vezényli: Dr. Schubert Akos

Horváth duett Polittiká kettős

mondán táncok énekes móka. Irta Harmath I.

Simai Ede
előadó

Az énekeszámokat: *Hetényi Heidelberg Albert* zeneszerző kísérli. Déltuán előadások: Szórda és szombaton fél ókor merséket helyárak. Vasár és ünneppal fél 4 órakor.

24 tagú zenekar!

szöflöt ház nézte végig ezeknek a bámulatos művészeknek pártatlanul artisztiukus produkcióit. Most teljesen új múszorra elkészek meg hies vendégünk és teljesen új, szonációs dekorációkkal, melyeket a legnagyobb orosz festők terveztek. A vendégjáték a *Renaissance Színházban* lesz, vezetője és konferansziéja most is a szenilisz *Juszi* igazgató.

* *Sebestyén Géza* a *Bihoros* címűszerepében pénteken este lép fel a *Városi Színházban*. A művész fellépését a legnagyobb érdeklődés előzi meg. *Sebestyén Géza*n kívül *Dörögny Jolán*, *Harasztos Gusztáv*, a *Nemzet* Színház tagja és *Bárony Aladár* játsszák *Parke* világhírű szalmüvnek főszerepét.

* *Városi Színház*: pénteken, *Sebestyén Géza* fellépővel a *Bihoros*.

* *Csortos Gyula* énekes bohózatban, a világhírű *Charley néj-jében* lép fel szombaton a *Magyar Színházban*.

* A világhírű *Kékmadár kabaré* — konferanszié: *Juszi* — Jövö héten a *Renaissance Színházban*.

* A világhírű *Kékmadár kabaré* — konferanszié: *Juszi* — Jövö héten a *Renaissance Színházban*.

* A világhírű *Kékmadár kabaré* — konferanszié: *Juszi* — Jövö héten a *Renaissance Színházban*.

* A világhírű *Kékmadár kabaré* — konferanszié: *Juszi* — Jövö héten a *Renaissance Színházban*.

* *Tiz* táblás háza volt eddig a *Vízszínház* nyári kabaréjának. Minden este nyolc órakor a pártatlanul gazdag és mulatságos műsort adják. Mérsékelt nyári helyárak

* 60 fokos melegben is szákszázalékos ház tapsol a *Régi jó Budapest*-nek a *Király Színházban*.

Gyermek kéri a papját, hogy vegyen neki nyálaköt, de csak akkor, ha val. I. és *Vándori* és *Társó*tt való.

A második evangelista

(Laczkovics kapitány feltámadása)

Regény. Irta: **SZEKULA JENŐ** (10)

Elkésve érkezett vissza az örltek házába. Az ebehdő is elhunyt már. Össze is szülták, maganzárkával is megfenyegették, de a kapitány boldog és megelégedett és nagyon szerelmas. Szíve veszettül kalnápál geszka zubbonyra alatt. A kapitány éri, hogy föltámadása nem történt hiába. Juttalma ez boldogtalanságban és mártírnyaságban elüttlött életének.

Többször is kiszökik az elnyojások menedékházából. Néha órák hosszúat sétálnak a növel, távoli embereket nem járta rétekbe, mintha régi meghitt állomások lennének. A nőnek sejtelma sinosan arról, hogy a lovag az örltekházának lakója, az hiszi róla, hogy itt lakik valami villában. Laczkovics az óvakodik föle, hogy őszintén föltárlja helyzetét, fél, hogy az asszonyt elrántítják.

— Beszélje el a linnajovai tüközlet föloyását — unszolja az asszony.
— Majd máskor.

— Ugy-e, fogságban is volt!
— Igen... — borzong a kapitány, arra a hozszasz fogságra gondolva, amelyet a néma hantok alatt töltött.

— Amap csak késő este váltak el egymástól.
A kapitány csak akkor jód meg, mikor a nő kijelenti, hogy készül két nap mulva elhagyni a szanatóriumot.

— Mikor láthatom újra? — kéri elsőfötedett arcán.
A nő elgondolkodik.

— Tudja mit. A jövö pénteken ötórás tea lesz nálam. Látogasson meg. A férjem és a barátom örlüni fognak, ha megismerkedhetnek ilyen hírneves hösssel.

— Meg is adja a címét is. A péti oldalon, a Nagy János utcában van a palotájuk. Itt a kapitány mindig házban látott vendég.

Laczkovicsnak ezután nincs már türelme a tébolydásban. Ejszákát álmatlanul tölti. Szerezmes karok fölétele után eped. Meg visszavágódiók a sir nyugalma után.

— Megszököm! — riad föl észelosen.
Negyednapra kerekett oldott. Kiosont a tébolydából és vissza szem tért többé a vendégzerető falak köze. Estét át a hidak alatt töltötte, meg pagonyok padján. Hogy éhen ne haljon, a zsákhordóknak segített a Dunaparton — erős teste gyözta a munkát — és egy háve kirakodásánál is tevékony szerepet vállalt, ami nagyobb pénzösszeghez juttatta.

De a tárgyból elhagyta. Azért nem volt érdemes föltámadnia, hogy a demokrata társadalomban rabszolgák módjára éljen.

Újra jelentkezett, a honvédelmi minisztériumban, hogy megsejtsesse elmaradt illetölésüinek kiutalását. Arra, hogy megint katonai szolgálathoz fogadják, semmi reménye nem volt. De nem is igen volt kedve.

Már nem előszobáztott a miniszternél. Egyszeresen az ezredéshez nyíltott be.
— Újra éljőtem! — mondja sötét tekintettel.

Az osztályfőnök majdnem hanyagtólodott a széken, mikor az örltekk hitt kapitány megint megjelent előtte. Laczkovics valóban olyan volt, mint valami kísértet. Ruhája györedöttöb, mint valaha. Arca fehér a lisztoros zsákoktól.

— Hát igen! — hümmög az ezredes. — Mit tehet nének az ön érdekében?
Ujjával idegesen dobog az asztalon.

Hirtelen mentő ötlet villan föl az agyába.
— Tulajdonképpen az ön ügye nem is miránk tartozik.
— Hanem?

— A néplőlteli minisztériumban. Ön végre is sokat harcolt... merokkiant. Menjen a hadigondozó ügyosztályba. Ott majd mindennel ellátják.
Főllira a címet is egy eedulara, hogy a kellemetlen látogatást minél előbb lerazza a nyakáról.

VII.

(A nő megóra kíván maradni a vitével. — *Talalka a Víztoronyánál*.)

Csak félve nyíttott be a dunaparti minisztérium ödon kapuján. Megismerte a piaristák régi rendházát, amely változatlanul mereng a helyén az idök emlékezete óta. Mert felt a papoktól, mióta megírta hírhedt röpiratát a jesusitáknak Kinából történt kiutasításáról.

A kövér portás igazítja őtba.
— Csak menjen egyenesen, a második emeletre.
A hadigondozóban csak kurtán bánnak el vele. Nem is engedik szóhoz jutni.

— Hát igen? Nincs szállása. No, majd elhelyezük a rokkantak menhelyén. Ott lakhat ideiglenesen, amíg állandó födélhez jut.
Ki is állítja számára az utalványt.

Rideg, elhanyagolt épület a rokkantak menhelye, messze künn a *Timót* utcában. Ide ballag a kapitány, míg lába majdnem elkopik a hosszús sötétben. De a villamosra nem mer még fölkapaszkodni, valami ideges ritózat fogja el a járművektől, amelyek titokzatos gépezetek hajtanak. Minthogy a mai idök embere még nem igen mer felúlni a repülőgépre, bár azon is elég biztonságos a közlekedés.

Régi düldező bérház a *Timót* uccai menhely. A haboru alatt járványkórház volt itt berendezve. Csöppet sem lakalys és éppen nem barátságos szállás. A rokkantak is lehetöleg elkerülik és megszökösnek innen. De a kapitány örlött, hogy födélhez jut. S nem kell hidak alatt hánlnia. Legalább védett helyen van az eső és hideg ellen.

Azótt itt lakik. Szobafarsán egy teljesen megsikeült öreg utászkapitány és egy val föhadnagy, akikkel még beszélgetni sem igen tud. De különben is kevés időt tölt el az épületben. Hájnalban kiszökik, hogy zsákok hordjon a Dunaparton. A szerelmes ember nem lehet meg pénz nélkül; a annál több pénzre van szüksége, minél jómódúbb és gazdagabb hölgy az ideálja.
Alig várja a pénteki napot.
Föl fogja keresni *Idát* meghitt családifőszekény.

Már napok óta készül erre a találkozáásra. Konopt ruháját gondosan elkéröli. Meg is beretvalkózni. Uccai épütlőszótlónál folyosóra kerekített rozoga eszmálját. Úgy fönyél az märe, mint a tükör.

— Nyugodtan elmehet igen látogatóra.
Megtalálja a Nagy János utcát. Gyönyörű kis villában lakik az asszony; az emeleten épületet vásárcsok kert szegélyezli. Külön kis házak építve garáznak, kocsiállónak.

A kapitány megnyomja a csengö gombját, de a kapús csak nehezén karöl elő.
— Kit keres? — kéri gyánkolva.
— *Komodi Bertalan*tt.

CORVIN-SZÍNHÁZ!
Előadások kezdete fél 7 és 9 órakor

Június hó 20-tól 25-ig, szombattól csütörtökig bezárólag
LENGYELVER Filmreg. 9 fev.
Főszereplők: *Petrovich Szevitislan, Loth Ila, Bojda Juci, Matyaszovszky Itona*

KAMARA
Előadások kezdete hétköznap 6, 8 és 10 órakor
Vasárnap kezdét: fél 8, nyolc 7, 8, 10 órakor

Június hó 18-tól 24-ig, csütörtöktől szerdáig bezárólag
A fehér apáca
Főszereplő: *LILLIAN GISH*. Orion Metro világítatröki 12 felvonásban

POLGÁRI SZERVEZKEDÉS

DEMOKRATA NAPTÁR

Június 18, csütörtök

Józsefvárosi (XV) Demokrata Kör. Választmányi ülés (8.)

Június 20, szombat

Belvárosi Demokrata Kör. Táncemlatság. Erzsébet Sósfürdő (8.) — Központi Demokrata Kör. Közgyűlés (8.) — Erzsébetvárosi (XV—XVI) Demokrata Kör. Táncemlatság és kabare (9/9.)

Június 21, vasárnap

Pakols József beszámolója Monoron (d. u. 4.) — Erzsébetvárosi (XIV) Demokrata Kör. Közgyűlés (11.)

Június 28, vasárnap

III. ker. Demokrata Társaskör. Közgyűlés (11.)

Mi újság a pártkörökben?

— A Készei Demokrata és Szabadidő Párt elnöksége a következő törvényhatósági bizottsági tagokból áll: dr. Váronyi Vilmos, dr. Baracse Marcell, dr. Benedek János, dr. Bródy Ernő, Ehlich G. Gusztáv, dr. Fábion Béla, dr. Gál Jenő, dr. Hajdu Marcel, Pakols József, dr. Wildner Ödön, Zsombor Géza.

— A III. ker. Demokrata Társaskör június 28-án, vasárnap tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlés előkészítésére szerdán, június 17-én igazgató választmányi ülés volt, melynek tárgysorozatán az évi jelentés, a zárszámadás és a költségvetés szerepelt.

— A Belvárosi Nemzeti Demokrata Párt Ifjúdemokrata csoportja minden szombaton este 8 órakor az Erzsébet Sósfürdő kerthelyiségében tanács családi összejövetelt tart.

— A Központi Demokrata Kör június 20-án este fél 8 órakor tartja évi rendes közgyűlését, melyre a kör tagjait ezúton is meghívja a vezetőség.

— Az Erzsébetvárosi (XIV.) Nemzeti Demokrata Pártkör június 21-én, vasárnap tartja évi rendes közgyűlését a kör kerthelyiségében.

— Az Erzsébetvárosi (XV—XVI.) Nemzeti Demokrata Kör június 20-án, a kör Thököly út 80. sz. alatti helyiségében kabareval egybekötött kert mulatságot rendez. A mulatságot kedvezőten idő esetén a kör belső termeiben tartják meg. Kezdeti 9 órakor.

— A Józsefvárosi (XVIII.) Demokrata Kör csütörtökön, június 18-án este 8 órakor választmányi ülést tartott.

— Pakols József beszámolója. Pakols József nemzetgyűlési képviselő június 21-én, vasárnap délután 4 órakor tartja beszámolóját Monoron. A beszámolón résztvesz a demokrata párt több képviselő-tagja is.

— A Kőbányai Demokrata Párt június 9-én tartotta tisztújító közgyűlését, melynek tárgysorozatán az új vezetőség megválasztása is szerepelt. A vezetőség a következőképpen alakult meg. Elnök: Grünfeld Manó ügynagykerekedő, társelnökök: Vágó Sándor bankár és dr. Mana Géza gyógyszerész, ügyvezető elnök: dr. Rózsa Dezső ügyvéd, főtitkár: Báronyi Béla tanár, titkár: Demény Hugó fogász, ellenőrök: Skarka Lajos lakatosmester és Sattler Pál gyáros, gazda; Heller Sándor kereskedő.

Új rend az adókvetés terén

Szakkák szerint vetik ki az adót

Allandó panasz és kifogás tárgyát képezte kereskedők és iparosok körében az a körülmény, hogy az adókvetésnél az egyes referensek nem ismerik előzőleg az adózók kereseti viszonyait és ennek következtében az adókvetésnél nincs meg az a progresszivitás, amire szükség lenne.

Ebből a szempontból nagyjelentőségű újítást jelentetünk olvasóinknak. Feltétlenül megbízható forrásból vett értesülésünk szerint az egyes kerületi adófelügyelőségek utasítást kaptak a pénzügyminiszteriumtól, hogy

a kerület adóztételt ne csak, hanem foglalkozás szerint osszák be.

Igy azután egy-egy referenshez bizonyos foglalkozási ágak fognak kerülni, aminek folytán jobban kiismerhetik az adózók kereseti lehetőségeit és igazságosabban adókvétést ajánlhatnak. Ez alkalommal fog először megtörténni az is, hogy az adókvetésnél meghallgatják az egyes szakkák szakértőit a szakkaméleti kereskedők és iparosok kereseti viszonyairól, üzletheik forgalmáról és teherbíróképességéről nézve és ezeknek a vélemények alapján fogják az adókat az egyes adókatörvények beosztani.

A fővárosi közgyűlés bizottságai

Megnyílt a közgyűlés és még csak egy pár nap hiba a megválasztás a bizottságokat is. Ezúttal igazán a székesfővárosi törvényhatósági bizottság kebeléből alakított bizottságokat. Mert Wolffék bizottságai nem azok voltak. Pártexpozitúrák voltak az csak a Wolffpárt kisebb-nagyobb forgácsolásánál esett egy, hogy egyik-másik bizottságban ellenzéki ember és ellenzéki hang is volt, igaz, hogy azt aztán igyekeztek is elnyomni. Az urak egyszerűen maguk akartak maradni és még a munkába se eresztették az ellenzéki pártokat. Mert már a közgyűlés az igazi munkahely, az — hogy úgy mondjuk — csak expedálja a kész munkát, az egyes bizottságok munkáját.

A bizottságok megválasztásának külsőben hadd sorakoztassuk fel a törvényhatóság kebelében alakított — így mondja a hivatalos terminológia — választmányokat és bizottságokat. Van belőlük négy számmal: 3 választmány, 20 állandó szakkabizottság, 13 olyan fórum, melyet a hivatalos terminológia albizottságoknak mond, de olyan joggal vannak felhívva, hogy bátran szakkabizottságokhoz számolhatunk és csak éppen azért albizottságok, mert nem közvetlenül a közgyűlés, hanem egy-egy nagyobb szakkabizottság küldi ki őket, van ezenkívül 49 házi bizottság és végül a közigazgatási bizottság kebelében működik összesen 9 választmány, bizottság és küldetés.

A három választmány közül a közgyűlés már

első ülésén megválasztotta az igazgató választmányt és a szervezetszabályközlötést, hátra van még a kijelölt választmány három tagjának a megválasztása. A kijelölt választmány elnöke a mindenkori főpolgármester s ugyancsak ennek van joga a választmány három megválasztott tagján felül három tagot kinevezni. Mondanunk sem kell, hogy dr. Sipőcz Jenő mint helyettes-főpolgármester ezt a jogát is úgy gyakorolta, hogy — Wolffpártiakat nevezett ki. Probléma volna másokat kinevezni...!

A háza állandó szakkabizottság sorban így következnek: középítési 40, katonaiügyi 30, közlekedési 20, köztisztviselői 20, pénzügyi 40, számviteli 20, központi pénztársa felügyelői 7, közoktatási 30, köznevelési 20, közjótékonyági 20, középességi 30, jogügyi 20, tüzetvédelmi 20, kegyurasági 26, világláti 20, budai színiügyi 5, képművészei 20, népszinházi 8, szociálpolitikai 30, közigazgatási 30 választott taggal, s volt egy bizottság a fővárosi törvény módosítás ügyében kiküldve. Ez az utóbbi most persze nem fog megalakulni s a két szintű bizottság helyett is majd csak egy lesz, így is nem kevesebb mint 450 bizottsági tagságot jelent ez, lesz bőven alkalom a munkára. Ehhez járul a 49 házi bizottságban még 433 bizottsági tagsági hely és a közigazgatási bizottságban 10 hely. Mindéggyik ilyen hely esetleg nem is egyet jelent csupán, mert — mint már jeleztük — a közigazgatási bizottságok is, de egyes szakkabizottságok is van esetleg több albizottsága s a multban is úgy volt, a jövőben is így lehet, hogy egy-egy városrész több ilyen albizottságba is bújhat. Mindez — ismételjük — munkakalkulát jelent. Hogy pedig a munka szükséges és sürget, azt az öt éves Wolff-rezsim után mondani sem kell.

Felolós szerkesztő: Dr. Hajdu Marcel

Felolós kiadó: Zsombor Géza

Elsőrendű, száraz, aprított

bükk-tüzfát

legelősbőben szállít.

Prosyivania Rt. Gépfavágója
Józsefvárosi p. u. X. sz. kapu
Telefonszám: József 90-72

Zongorát—Pianinót

ne vegy-n
míg

Reményi

elsőrangú zongora telepét meg nem látogatta Budapest, VI. Királyi uca 38. Hangozás, javítás, vétel, csere, becslés, berakítás

Ékszerfőzdsé

Keleti és Herbst ékszerészek, bejártak: Dohány u 1, templommal szemben). Brilláns, ékszerbevédtása legmagasabb áron 9 óratól 6 óráig.

Tűz ellen biztos a harcód,
Hogyha veszel MINIMAX-ot.

MAGYAR MINIMAX RT.
VI., Rózsa uca 85. • Telefon: 37—31.

Réz, vasbútór sodrony, árnybétó gyermekkoszoriak, mert jóminőségű fogva legelősbő Hikker gyárban, VII, Dohány uca 6. szám. Telefon József 134—12

Villányi pezsgő

(Schaumburg-Lippe herceg udai dincéje)

1911-es és 1913-as töltés.

Külföldi illatszerek

és kozmetikai különlegességek BALASSA HUNGARIA DROGERIA Budapest, VIII. József körút 13

Kizárólag

KOVALD

molymentesít tartósan

BAYER-EULAN-nal

Molykárók ellen egyszeri kezeléssel évekre megvéd, a ruhát nem rongálja, szintelen, szagtalan, olcsó!

Átvétel minden gyűjtőtelepen

Szőnyegegek megóvását, javítását, tisztítását, függönyök, szőrmék molyirtását legelősbőbb árban vállalja VII, Sip uca 7. Otto Vacuum Rt. Formentestést lakásban is vállalunk. Magyar perzsa-szőnyegek gyártása és eladása

"UJSAĞOZEM" könyvkiadó és nyomda részvénytársaság, Budapest, VIII, Bökk Sallárd uca 8,

Felolós Üzemvezető: Gunesch György